

ACİL DURUM MÜDAHALESİ SIRASINDA POTANSİYEL SANİTASYON ÇÖZÜMLERİ*

Yeterli ve uygun sanitasyon ve hijyene erişim eksikliği, düşük ve orta gelirli ülkelerde hastalıkların yayılmasına katkıda bulunan kronik bir halk sağlığı sorunu olabilir. Bu durum, çevresel felaketler ve çevre ve halk sağlığı acil durumları sırasında daha da kötüleşebilir.

Afetlere ve acil durumlara müdahale ederken, açık dışkılamanın önlenmesi ve atıkların kontrol altına alınması, hastalıkların yayılmasını azaltmak için kritik öneme sahiptir.

Topluluklar uzun vadeli atık yönetimi için plan yaparken, acil durumlarda hastalığın yayılmasını en aza indirmek için genellikle acil sanitasyon çözümlerine ihtiyaç duyulur ve bu çözümler sanitasyon tesislerini içermelidir. Bu çözümler sabun ve suyla el yıkama tesislerini, işletme ve bakım rejimlerini, teknik personel eğitimini ve toplum eğitimini içermelidir. Sanitasyon seçenekleri aşağıda ele alınmıştır.

Sanitasyon Çözümleri (Kısa Dönem)

Potansiyel Sanitasyon Çözümü	Tanım	Avantajlar	Kısıtlılıklar
Paket Tuvaletler	Gömülebilir veya uygun şekilde bertaraf edilebilir tipte kullanım noktası temizliği de sağlayan bireysel ve tek kullanımlık biyolojik olarak parçalanabilir torbalar Yeniden kullanılabilir kovaların içinde de kullanıma uygun torbalar	Altyapı gerektirmez. Hafiftir ve taşınması kolaydır. Alanın son derece sınırlı olduğu yerlerde veya su basmış alanlarda kullanılabilir.	Her gün kişi başına yaklaşık 1 torba sağlamak için aktif tedarik zinciri gereklidir. Bazı torba türleri yüksek maliyetli olabilir. Bertaraf sahasına ve toplama hizmetlerine ihtiyaç duyulabilir. Torbaların açık alanlara veya başkaları için risk teşkil eden alanlara atılma tehlikesi vardır. Sosyal kabul değişkenlik gösterir ve hedef kitle için belirlenmesi gerekir. Toplumu torbaların kullanımını ve atılması konusunda eğitmek için yoğun bir hijyen kampanyası gerekir.

ACİL DURUM MÜDAHALESİ SIRASINDA POTANSİYEL SANİTASYON ÇÖZÜMLERİ*

Kova Tuvaletler veya Yükseltilmiş Tuvaletler	Büyük, değiştirilebilir plastik torba ile kaplanabilen geniş konteyner veya tank üzerinde yükseltilmiş geçici yapı	Büyük konteynerlerin tedarik edilmesi genellikle kolaydır. Tuvalet kazmanın mümkün veya uygun olmadığı yerler için uygundur. Su seviyesinin yüksek olduğu veya selin meydana geldiği alanlar için çok uygundur. Daha büyük tank daha az sıklıkta boşaltma gerektirir.	Tanklar ve üst yapı gerektirir. Arıtma kamyonları ve personel gerektirir. Kanalizasyon bertaraf sahası ihtiyacı vardır. Konteynerleri boşaltmak için araç erişimi gereklidir. Sosyal kabul değişkenlik gösterir ve hedef nüfus için belirlenmesi gerekir. Torbaların gömülmesini/atılmasını ve konteynerlerin sterilize edilmesini sağlamak için yoğun hijyen kampanyası gerekir. Engelliler, yaşlılar ve küçük çocuklar için erişim zor olabilir.
Kimyasal Tuvaletler	Parçalanmaya yardımcı olmak ve kokuyu azaltmak için kimyasal bir çözelti içeren, su geçirmez dışkı tutma tankına sahip taşınabilir prefabrik sanitasyon üniteleri	Taşınabilir. Hijyeniktir. Kokuyu en aza indirir. Hızlı bir şekilde mobilize edilebilir. Dominik Cumhuriyeti 2003 sel felaketinde başarısı kanıtlanmıştır. Su seviyesinin yüksek olduğu veya selin meydana geldiği alanlar için çok uygundur.	Yüksek maliyetlidir. Taşınması zordur. Çamurdan arındırma kamyonları, personel ve bertaraf sahaları gerektirir. Tuvaletlere hizmet verilmesi için araç erişimi gerekir. Küçük tank boyutu nedeniyle sık sık boşaltma gerektirir. Kanalizasyon içeriğini bertaraf sahası ihtiyacı vardır. Avrupa, Kuzey Amerika ve Latin Amerika'nın bazı bölgeleri dışında yaygın değildir.

ACİL DURUM MÜDAHALESİ SIRASINDA POTANSİYEL SANİTASYON ÇÖZÜMLERİ*

Hendek Tuvalet	Atıkların günlük olarak toprakla örtüldüğü geçici mahremiyet yapısına sahip dar çukurlar	Uygulaması hızlıdır (bir işçi günde 50 m hendek kazabilir). Dışkı toprakla kolayca kapatılabilir.	Kısa ömürlüdür. Yağmur mevsimi sırasında hendeklerin taşma tehlikesi vardır. Yüzeysel suyu hendekten uzaklaştırmak için drenaj gereklidir. Atıkların günlük olarak örtülmesini sağlamak için sürekli yönetim gereklidir. Mahremiyet sınırlıdır. Su seviyesinin yüksek olduğu yerlerde uygun değildir. Koku problemleri olabilir.
Ortak Kullanım veya Aile kullanımı amacıyla Yapılmış Kısa Dönem için Çukur Tuvalet	Basit mahremiyet yapısına sahip yaklaşık 0,3 m x 0,5 m x 0,5 m derinliğinde sığ çukur; tuvalet dolmak üzereyken atıkların üzeri toprakla örtülür.	Mahremiyet açısından olumlu. Hızlı uygulama mümkün. İş gücü açısından gereksinim daha az. Daha yüksek düzeyde kullanıcı katılımı ve sahiplenme mevcut.	Çukurların kazılması için yeterli alan gereklidir. Yağmur mevsimi çukurların su basması ile ilgili sorunlara yol açabilir. Su seviyesinin yüksek olduğu yerlerde uygun değildir. Çukur tuvaletler dolar ve uzun vadede kapatılmaları gerekir. Çok miktarda alet ve ekipman gereklidir. Toplum tuvaletleri inşa edebilmeli ve inşa etmeye istekli olmalıdır.

ACİL DURUM MÜDAHALESİ SIRASINDA POTANSİYEL SANİTASYON ÇÖZÜMLERİ*

Ekolojik Sanitasyon (Eco-San) Tuvaletleri	Organik atıkları ayrıştırmak üzere depolayan konteyner veya çöp kutusu üzerindeki yükseltilmiş yapı. Susuz tuvaletler idrarı organik atıklardan ayırır ve toplu kurutma ve pH katkı maddeleri gerektirir. İdrar yönlendirmeyen tuvaletler tüm atıkları ayrıştırmak için toplar ve organik madde ilavesi gerektirir. Yerleşik nüfus veya tarım toplulukları için kullanılır.	Kokuyu en aza indirir. Su seviyesinin yüksek olduğu veya selin meydana geldiği alanlar için çok uygundur. Ayrışmış organikler tarımda üst toprağı ve gübreyi artırabilir.	İnşa edilmesi daha zordur. Yüksek düzeyde kullanıcı farkındalığı gereklidir. Yüksek düzeyde yönetim gereklidir. Sarf malzemeleri gereklidir (kül/kireç ve/veya organikler). Çalıştırması ve bakımı karmaşıktır. Doğru kullanımı sağlamak için yoğun hijyen kampanyası gerektirir.
--	---	---	---

HASUDER Afet ve Acil Durumlar Çalışma Grubu

*Kaynak: CDC (<https://www.cdc.gov/healthywater/global/sanitation/sanitation-emergency-response.html>)

Erişim Tarihi: 11.02.2023